

Rada
Unii Europejskiej

Bruksela, 11 października 2022 r.
(OR. en)

13077/22

AGRI 492
AGRIORG 98
WTO 179

NOTA

Od: Sekretariat Generalny Rady
Do: Rada

Dotyczy: Kwestie rolne związane z handlem
– *Wymiana poglądów*

Z myślą o posiedzeniu Rady ds. Rolnictwa i Rybołówstwa, które odbędzie się 17–18 października 2022 r., delegacje otrzymują w załączeniu dokument informacyjny, który ma pomóc im w przygotowaniach do dyskusji nad powyższymi kwestiami.

Kwestie rolne związane z handlem

1. UE odgrywa ważną rolę, jeśli chodzi o handel produktami rolnymi, a Rada ds. Rolnictwa i Rybołówstwa regularnie omawia bieżącą sytuację, w tym stan zaawansowania dwustronnych i wielostronnych negocjacji handlowych. Handel jako kwestia horyzontalna był przedmiotem dyskusji ministrów ds. rolnictwa ostatnio w styczniu 2022 r. i od tego czasu ministrowie omawiali również bardziej konkretne kwestie związane np. z 12. konferencją ministerialną WTO, G20 i handlem z Ukrainą. Niniejsza nota podsumowuje ostatnie i istotne wydarzenia i ma pomóc w przygotowaniach do dyskusji na szczepku ministrów.
2. Przed wojną **Ukraina była jednym z największych na świecie eksporterów wielu produktów rolnych**, m.in. oleju słonecznikowego (50 % światowego eksportu), kukurydzy i pszenicy. Eksport zbóż i nasion oleistych z Ukrainy w 90 % odbywał się przez ukraińskie porty na Morzu Czarnym. Rosyjska agresja i blokada tych portów praktycznie uniemożliwiły dokonywanie eksportu, stwarzając ryzyko, że miliony ton zbóż uległyby zniszczeniu oraz że pojawią się niedobory pojemności magazynowej na potrzeby kolejnych zbiorów. Utworzenie korytarzy solidarnościowych, wspólnie z czarnomorską inicjatywą zbożową ONZ, umożliwiło Ukrainie wyeksportowanie – do końca września – ponad 18 mln ton ukraińskiego zboża, roślin strączkowych, nasion oleistych i produktów przetworzonych. Te dwie inicjatywy nie stanowią dla siebie konkurencji, a raczej wzajemnie się uzupełniają; oczekuje się też że znaczenie korytarzy solidarnościowych wzrośnie wraz z intensyfikacją handlu dwustronnego i odbudową Ukrainy. Obecnie wszyscy liczą na przedłużenie czarnomorskiej inicjatywy, która cieszy się pełnym poparciem UE.

3. Aby dalej **wesprzeć ukraińską gospodarkę i ukraińskich producentów**, którzy ucierpieli w wyniku rosyjskiej agresji, UE wprowadziła środki umożliwiające tymczasową pełną liberalizację handlu i zawieszenie środków ochrony handlu. Środki te będą obowiązywać przez jeden rok, do 5 czerwca 2023 r., i będą wspierać ukraińskich rolników i ukraiński sektor rolno-spożywczy, gdy inne szlaki eksportowe będą zablokowane. Niektóre państwa członkowskie wyraziły obawy, że wynikające z tego zwiększenie importu niektórych produktów, w szczególności mięsa drobiowego i jaj, ma negatywny wpływ na niektórych producentów w UE. Import z Ukrainy wzrósł również w przypadku towarów, które były już zwolnione z cła, ale których nie można już eksportować do innych krajów z powodu embarga handlowego i zamknięcia portów na Morzu Czarnym. Komisja zobowiązała się do uważnego monitorowania sytuacji i do składania Radzie stosownych sprawozdań, zgodnie z przepisami rozporządzenia (UE) 2022/870.
4. Przeanalizowano skumulowane skutki i **wpływ umów o wolnym handlu**, a na nieformalnych wideokonferencjach w styczniu i kwietniu 2021 r. ministrowie ds. rolnictwa zapoznali się z rozpoczętą przez JRC w 2016 r. zaktualizowaną analizą dotyczącą skumulowanych skutków gospodarczych obecnych i przyszłych negocjacji handlowych dla unijnego sektora rolnego¹ oraz ją omówili.
5. Temat ten jest ściśle związany z kwestią **wpływu, jaki na UE mają** umowy o wolnym handlu zawierane między dwoma państwami trzecimi, z którymi UE zawarła już takie umowy; chodzi np. o umowy o wolnym handlu między Zjednoczonym Królestwem a Australią czy Nową Zelandią. Państwa członkowskie wyraziły zainteresowanie kwestią wpływu, jaki takie umowy mogłyby mieć na UE. W odpowiedzi na wniosek zgłoszony na posiedzeniu Specjalnego Komitetu ds. Rolnictwa (SCA) Komisja zobowiązała się do zbadania, czy można przeprowadzić pogłębioną analizę wpływu takich umów na UE.

¹ [JRC Publications Repository - Cumulative economic impact of trade agreements on EU agriculture \(europa.eu\)](https://publications.europa.eu/en/publication-repository)

6. Negocjacje w sprawie umowy o wolnym handlu z **Nową Zelandią** zakończono 30 czerwca 2022 r. i musi ona jeszcze zostać ratyfikowana przez Radę i zaakceptowana przez Parlament Europejski. Umowa ta tworzy globalny standard obejmujący zobowiązania w zakresie zrównoważonego rozwoju wynikające z porozumienia klimatycznego z Paryża, w zakresie współpracy na rzecz łagodzenia zmiany klimatu, w zakresie zrównoważonego charakteru systemów żywnościowych oraz w zakresie dobrostanu zwierząt. Nie tylko uwzględni ona problemy związane ze zrównoważonością w handlu, ale będzie również stanowić ważny punkt odniesienia dla UE względem innych partnerów handlowych.
7. Umowa z **Mercosurem** została zawarta na szczeblu politycznym w 2019 r., a prawny przegląd tekstu jest w toku. Negocjacje w sprawie zmodernizowanej umowy o wolnym handlu z **Meksykiem** zakończono już w maju 2018 r., a negocjacje na szczeblu technicznym w sprawie umowy o wolnym handlu z **Chile** – w październiku 2021 r. Jak zapowiedziała przewodnicząca Ursula von der Leyen w orędziu o stanie Unii wygłoszonym 14 września 2022 r. Komisja podejmie dalsze kroki w celu zawarcia i ratyfikacji tych dwóch umów.
8. Jeśli chodzi o negocjacje dotyczące umowy o wolnym handlu z **Indiami**, między 27 czerwca a 1 lipca 2022 r. w New Delhi odbyła się pierwsza runda rozmów, a równolegle prowadzono negocjacje w sprawie ochrony inwestycji i w sprawie oznaczeń geograficznych. Niedawno przeprowadzono też drugą rundę negocjacji dotyczących tej umowy.
9. Negocjacje z **Australią** nabrały tempa po wyborze nowego rządu i wraz ze zmianą globalnego kontekstu politycznego. Na październik 2022 r. zaplanowano 13. rundę negocjacji w sprawie umowy o wolnym handlu UE–Australia.
10. Wydaje się, że **handel ze Zjednoczonym Królestwem** powrócił obecnie do poziomu sprzed brexitu pod względem unijnego importu z tego kraju, natomiast eksport z UE do Zjednoczonego Królestwa wzrósł o 18 % w pierwszym półroczu 2022 r. w porównaniu z poziomami z 2021 r.
11. Rada przeszła do ostatniego etapu, jeśli chodzi o przyjęcie **konkluzji Rady w sprawie przeglądu w zakresie handlu i zrównoważonego rozwoju**².

² Dok. ST 13241/22, projekt konkluzji Rady w sprawie przeglądu w zakresie handlu i zrównoważonego rozwoju.

12. W związku z wojną w Ukrainie dyskusje na **wielostronnym poziomie międzynarodowym** nadal koncentrują się na bezpieczeństwie żywnościowym. Zbiory w UE w 2022 r. nieznacznie się obniżyły w związku z niekorzystnymi warunkami pogodowymi, ale bezpieczeństwo żywnościowe w Unii nie jest zagrożone.
13. Na 12. konferencji ministerialnej WTO (MC12) wypracowano pewne rezultaty na szczeblu wielostronnym. **Deklaracja ministerialna w sprawie reakcji kryzysowej na brak bezpieczeństwa żywnościowego** została wydana w odpowiednim czasie, tak by uwzględnić bieżące problemy związane z bezpieczeństwem żywnościowym; zaakcentowano w niej znaczenie otwartego handlu żywnością i funkcjonujących rynków oraz wezwano członków WTO do unikania zbędnych ograniczeń wywozowych. Drugim pozytywnym wynikiem w kontekście rolnym była **decyzja o wyłączeniu zakupów żywności dokonywanych w celach humanitarnych w ramach Światowego Programu Żywnościowego z ograniczeń wywozowych**. Decyzja ta ma zarówno wartość merytoryczną, jak i polityczną. W ramach przygotowań do kolejnej 13. konferencji ministerialnej UE będzie nadal konstruktywnie współpracować z innymi członkami WTO w celu utrzymania tempa nadanego na MC12. Rolnictwo będzie najprawdopodobniej jednym z kluczowych dossier omawianych na MC13. Potrzebne jest nowe podejście do negocjacji, w ramach którego z jednej strony zarzucono by dyskusje, które utknęły w martwym punkcie, a z drugiej strony w debacie uwzględniono by palące kwestie związane z bezpieczeństwem żywnościowym, ubóstwem, klimatem i środowiskiem oraz, co nie mniej istotne, ze zrównoważoną produkcją. UE uznaje, że zasadne jest też kontynuowanie prac nad zwiększeniem przejrzystości w rolnictwie, zwłaszcza w takich dziedzinach jak ograniczenia wywozowe i konkurencja eksportowa, które mają duże znaczenie w obecnych dyskusjach na temat bezpieczeństwa żywnościowego. Ponadto UE będzie nadal koncentrować się na potrzebie reform w zakresie wsparcia zakłócającego handel. 24 października 2022 r. dyrektor generalny WTO zorganizuje sesję w ograniczonym składzie poświęconą kwestiom rolnictwa, która będzie dotyczyć dalszych działań w negocjacjach w dziedzinie rolnictwa.
14. Jak wspomniano na posiedzeniu Rady ds. Rolnictwa i Rybołówstwa w czerwcu 2022 r., **Komisja przyjęła swoje sprawozdanie na temat wzajemności**, postulowane przez Radę i Parlament Europejski przy okazji przyjmowania nowej WPR. W tym sprawozdaniu Komisja określa trzy obszary działania: organizacje międzynarodowe (w szczególności WTO i Kodeks Żywnościowy), dwustronne umowy handlowe i autonomiczne środki UE. Komisja zwraca uwagę na to, że UE powinna działać we wszystkich trzech obszarach, stosownie do sytuacji, by promować wysokie normy środowiskowe i normy w zakresie dobrostanu zwierząt.

Uwagi końcowe

15. W świetle opisanych powyżej wydarzeń Rada powinna przeprowadzić dyskusję na temat kierunku stosunków handlowych UE z państwami trzecimi – na szczeblu dwustronnym i wielostronnym – w odniesieniu do rolnictwa.
 16. Należy uwzględnić potrzebę unikania ograniczeń w handlu i ochrony aspektu zrównoważoności i aspektu środowiskowego rolnictwa UE w związku z międzynarodowymi zobowiązaniami Unii, a także znaczenie innych priorytetów UE, w szczególności w odniesieniu do promowania celów zrównoważonego rozwoju zawartych w Agendzie 2030 i zasad przewidzianych w porozumieniu paryskim.
-